

GROEN

NUMMER 78

VOORJAAR 2022

Bestuur IVN Eelde-Paterswolde

Voorzitter	Leo Stockmann Anemoonweg 40 9765 HG Paterswolde	e-mail: glstockmann@hotmail.com tel: 050-3095304
Secretaris	Leo Stockmann a.i.	e-mail: secr.ivnep@gmail.com
Penningmeester	Henk von Eije Burg. Legroweg 8 9765 AE Paterswolde	e-mail: voneije@gmail.com tel: 050-3092973 banknummer NL59INGB0000820257
Lid	Jos Schlaman Korenbloemweg 8 9761CD Eelde	e-mail: josschlaman@gmail.com tel: 06-19503515

Werkgroepen en coördinatoren

Bomen, ruimtelijke ordening en milieu:	Tineke van den Berg	3094337
Bijenbosje:	Leo Stockmann	3095304
Publiciteit:	Leo Stockmann	3095304
Planten:	Ferry Wilkens	3092348
Vogels:	Leo Stockmann	3095304
Jeugd:	Aafke Pot	3095518
Vlinderkampje:	Tineke van den Berg	3094337
	Jille Eilander	3091918

Voorwoord

De eerste merelzang van het jaar vind ik altijd een prachtig moment. Ik hoorde de merel op 1 februari bij de eerste ochtendschemering. Waar je de boomklever en de koolmees wel het hele jaar kunt horen, zijn o.a. de lijsters, en de vink in de wintermaanden stil. En als je hen dan weer hoort zingen, is dat toch een voorbode van het voorjaar. Inmiddels, 15 februari, heb ik ook al de vink, de zanglijster en de grote lijster gehoord. Prachtige geluiden.

Het heeft de afgelopen tijd meerdere dagen vrij hard gewaaid. Bij mij in de buurt is regelmatig een grote groep kauwen, ook wel samen met roeken, aanwezig in een hoge berk. De kauwen vinden het ook prettig (zo vat ik het maar op) om te spelen met de wind. Je ziet de groep hoog in de lucht allerlei capriolen uithalen, je hoort kauw-kauw-kauw geluiden, en je merkt dat er zich al paartjes hebben gevormd.

Genieten kun je altijd van de natuur. Sneeuwkllokjes en krokussen bloeien volop. Winterakonieten zijn al uitgebloeid.

Jammer dat door corona lezingen en excursies een lange tijd niet konden doorgaan. Gelukkig konden in kleiner verband de werkgroepen wel met enige regelmaat actief blijven. Zie de jaarverslagen van de werkgroepen. Het doet me veel genoegen dat er nu weer enkele lezingen/excursies zijn vastgesteld, zie **activiteitenprogramma**.

Dit nummer van Groen is in kleur gedrukt. Op de eerste twee kleurennummers kregen we veel positieve reacties. Dank aan allen die voor deze uitgave teksten en foto's hebben aangeleverd. Het geheel geeft een mooi beeld van ons verenigingsleven. Een mooie en gezonde tijd toegewenst. Graag tot ziens.

Leo Stockmann, voorzitter

Omslag: Wilde bertram foto: Leo Stockmann

Inhoudsopgave

Bestuur IVN Eelde –Paterswolde	2
Voorwoord	3
Inhoudsopgave	4
Activiteitenprogramma maart-juni 2022	5
Jaaroverzicht IVN Eelde-Paterswolde 2021	7
Jaarverslag Plantenwerkgroep 2021	9
Jaarverslag Kerkuilenwerkgroep 2021	11
Jaarverslag Steenuilenwerkgroep 2021	12
Jaarverslag BROM 2021	13
Jaarverslag Bijenbos 2021	15
Jaarverslag Vlinderkampje 2021	18
Vogels op landgoed Vosbergen	20
Het smelleken	23
Grauwe kiekendieven geringd	24
Jeugdnatuurgroep: op zoek naar de herfst	25
Natuurwerkdag voor de jeugdnatuurgroep 9-12 jaar	27
Bunzing	29
CRO en meldingen vliegverkeer	30
Compensatienatuur voor de baanverlenging	32
John Meeder LOFAR-gids	36
Tuinvogeltelling januari 2021	36
Een vierkante meter tuinverwildering	37
Natuurbelevissen van Annelies Tuttel	38
Naambordjes voor struiksoorten Bijenbos	41
Personalia	44
Beelden van het gevolg van het extreme weer	45
Onze werkgroepen bestaan uit de volgende medewerkers	47

Activiteitenprogramma IVN Eelde-Paterswolde maart-juni 2022

(We nemen bij de activiteiten de geldende coronaregels in acht)

Dinsdag 29 maart. Algemene Ledenvergadering (ALV) met na de pauze een lezing over het LOFAR-gebied door ons lid John Meeder.

John heeft een gidsenopleiding gehad voor dat gebied en wil graag over natuur en techniek vertellen. Zie ook het artikel over John elders in dit blad.

Locatie: Ons Dorpshuis, Mevr. Bähler Boermalaan 4, Paterswolde.

Aanvang ALV 20.00 uur.

Toegang gratis.

Dinsdag 19 april. Lezing over gierzwaluwen door Johan Tinholt. Deze lezing zou op 6 oktober 2020 gehouden worden maar is toen vanwege corona geannuleerd.

Jan, hij woont in Dedemsvaart, heeft ruim 25 jaar ervaring als beschermer van deze snelle zomervogel. Met een uitvoerige presentatie zal hij veel laten zien over het leven, het broeden en de trek naar Afrika van deze vogel.

In ons dorp zijn projectmatig door IVN vele nestkastjes opgehangen om de gierzwaluw een nestgelegenheid te bieden. De lezing past daar prima bij.

Locatie: Ons Dorpshuis, Mevr. Bähler Boermalaan 4, Paterswolde.

Aanvang 20.00 uur.

Entree volwassenen € 2,-

Zondag 15 mei. Vogelexcursie door De Braak-Vennebroek-Friescheveen in het kader van de Nationale Vogelweek.

Een omgeving met oud bos, oude bomenlanen, moeras en water. Een garantie dus voor een grote variatie aan vogelsoorten. Er wordt aandacht besteed aan gedrag en geluid van de vogels. Gebruik van een verrekijker wordt aanbevolen. De leiding is in handen van de Vogelwerkgroep van IVN Eelde-Paterswolde.

De excursie **start bij de hoofdingang van landgoed De Braak** (bij Hoofdweg 266) te Paterswolde, direct ten noorden van de bebouwde kom.

Daar is ook gelegenheid voor parkeren.

Start om 8.00 uur. Einde excursie rond 10.30 uur. Kosten volwassenen € 2,-, kinderen € 1,-

Aanmeldingen bij Leo Stockmann, glstockmann@hotmail.com.

Vrijdagavond 17 juni (en begin van de nacht 18 juni)

Nachtvlinderexcursie o.l.v. Theo de la Ruelle.

In oktober 2019 gaf Theo in Ons Dorpshuis een mooie lezing over nachtvlinders en hij liet van deze schitterende creaties vele plaatjes zien. Nu is er de gelegenheid om de vlinders in het echt te zien. Na een introductielezing gaat de lamp aan bij het grote witte doek. Vlinders komen op het licht af (ze komen niet in aanraking met de lamp) zodat we ze kunnen bewonderen en op naam brengen. De mooiste soorten, o.a. de pijlstaarten, zullen pas na middernacht verschijnen.

Locatie: Het Vlinderkampje De Duinen. Vanaf de parkeerplaats van Lemferdinge aan de Lemferdingelaan te Paterswolde loopt u in enkele minuten via een smal voetpad naar het Vlinderkampje. Voor bewijzing zal worden gezorgd.

Aanvang introductielezing: 21.00 uur. Zorg voor warme kleding. Toegang gratis.

Krokus met boomhommel feb.2022

foto: Bertus van der Velde

Jaaroverzicht IVN Eelde-Paterswolde 2021

(Landelijk bericht: Per 4 januari 2021 zijn zowel de juridische vorm als de naam van Stichting IVN gewijzigd. We zijn van een stichting een vereniging geworden, vanaf nu heten we Vereniging IVN.)

Vanwege de corona waren er in bestuursverband weinig fysieke bijeenkomsten. Wel was er onderling tussen bestuursleden met enige regelmaat telefonisch contact.

Het DB vergaderde fysiek op 31 augustus 2021. Op 22 september 2021 kon er, coronaproof in Ons Dorpshuis, een ALV gehouden worden, eigenlijk een twee in één ALV, namelijk de uitgestelde ALV's van maart 2020 en van maart 2021. De jaarrekeningen van 2019 en 2020 werden goedgekeurd. De ALV kon in meerderheid ook akkoord gaan met het voorstel van de penningmeester om per 2022 over te gaan op een automatische lidmaatschapsbetaling van IVN landelijk. Geen verplichting, wel een wenselijkheid. Een brief over de betaling was ingesloten in het najaarsnummer van Groen 2021. Ongeveer de helft van de leden is op automatische incasso overgegaan. Van Aafke Pot (afwezig) werd op de ALV afscheid genomen als bestuurslid, Jos Schlaman trad toe. Aafke heeft voor haar jarenlange inzet het boekje Vogelsporen (Uitgave Vogelbescherming) en een zakje biobollen gekregen en Jos een zakje biobollen.

Zorgelijk is dat het bestuur uit te weinig personen bestaat: voorzitter (uit nood ook secretaris a.i.), penningmeester en een gewoon lid. Pogingen om het bestuur uit te breiden zijn niet gelukt. De voorzitter is al in functie vanaf 2008 (daarvoor ook al tussen 1994 en 1998), de penningmeester sinds 2015. Contact met de leden/donateurs is er geweest via enkele mails van de voorzitter (namens het bestuur) en via Groen, voor- en najaarsnummer in kleur. Groen in kleur werd gewaardeerd.

Algemene grootschalige verenigingsactiviteiten, excursies en lezingen vonden niet plaats. Ook de gebruikelijke bijeenkomst in februari tussen DB en vertegenwoordigers van werkgroepen werd afgelast.

Gelukkig konden de werkgroepen wel meerdere activiteiten doen, zo coronaproof mogelijk. Enkele jaarverslagen zijn in dit nummer opgenomen. Overigens kunnen meerdere werkgroepen ook wel nieuw en jonger bloed gebruiken.

Regiobijeenkomsten waren er op 27 maart en op 18 september. Alleen aan die van 27/3 werd door ons meegedaan (de voorzitter, digitaal). Met het Waterschap Noorderzijlvest is overlegd (twee hoorzittingen) over de o.i. onterechte wateronttrekking voor beregening door een boer in het gebied zuidwestelijk van ons dorp. Het gebied heeft een bepaalde natuurstatus. Ook de Milieufederatie Drenthe, Natuurmonumenten en de Stichting Natuurbelang De Onlanden waren partij. (Zie voor uitgebreidere rapportage het jaarverslag van Werkgroep BROM). Het aantal leden en donateurs blijft de laatste jaren op constant niveau. Circa 195 leden en circa 35 donateurs.

Leo Stockmann

DRUKKERIJ

PRINT STUDIO ZEVEN

De drukker in uw regio

Openingstijden:
maandag t/m vrijdag van 09.00 - 13.00 uur

Mercuriusweg 11
9482 WK Tynaarlo

Tel.: (0592) 54 45 41
info@printstudiozeven.nl
www.printstudiozeven.nl

**MULDER
EELDE**

INSTALLATIETECHNIEK

Loodgieterswerken Dak & Zinkwerk Electriciteitswerken	Verwarming & Onderhoud Sanitaire Installaties Duurzame Energie
Hoofdweg 92	(050) 309 13 21

Jaarverslag Plantenwerkgroep 2021

Ondanks corona, is de plantenwerkgroep toch meerdere keren op pad geweest. Zoveel mogelijk coronaproof.

We zijn geweest naar:

De Visplas in Yde op 10 juni.

Dit is altijd een leuk gebied voor een excursie omdat er diverse vegetatietypen te zien zijn. Door gericht beheer is de rondbladige zonnedauw nog in een behoorlijk aantal aanwezig. Ook de speciale gele plomp soort (*Nuphar advena*) met boven water uitstekende bladeren handhaaft zich goed.

We hebben er zo'n 70 soorten planten gezien.

Oude houtwal en graslandperceel bij het Kluivingsbos op 24 juni.

O.a. bitterzoet, dalkruid (in houtwal; minder gezien dan bij een eerdere inventarisatie), hazenzegge, vingerhoedskruid, wijfjesvaren, zwarte zegge, egelboterbloem.

Noorddijk trilveen op 8 juli.

O.a. waterdrieblad, wateraardbei, aarvederkruid, kikkerbeet, mattenbies, moeraskartelblad, waternavel.

Rondje Friescheveen op 22 juli.

Ook het rondje Friescheveen staat altijd garant voor een heel diverse plantengroei. Wat ons echter opviel was de enorm lage waterstand in polder Camphuis. Volgens John Dijkema van Natuurmonumenten zijn er problemen met het in- en uitlaten van water en er is ook een vermoeden dat het gebied water lekt aan de omgeving.

Vijver Westerhorn en waterlopen Spierveen op 12 augustus.

O.a. aarvederkruid, grof hoornblad, holpijp, moerasandoorn, pijlkruid, wateraardbei, gele plomp.

Vijver in het Groote Veen op 19 augustus.

Bij deze vijver valt op de snelle invasie van de watercrassula. Was er eerder (enkele jaren geleden) nog maar een stukje van 1m² begroeid met deze soort, nu groeit hij langs de hele oever van de vijver en verdringt de inheemse planten. De soort bestrijden lukt nu niet meer.

De moerashyacint breidt zich gestaag uit. Ook bij deze plant is het oppassen dat hij niet gaat woekeren. Verder is het jammer dat in de vijver gekweekte waterlelies groeien.

Onze wilde witte waterlelie is net zo mooi en veel natuurlijker.

Poelen bij het vliegveld op 26 augustus.

Beide poelen hebben de neiging om dicht te groeien met lisdodde. De oevers worden overgroeid met wilg en elzen, die zorgen voor veel schaduw in het water. Dit alles vraagt om regelmatig onderhoud om de speciale planten die er groeien te behouden. Dit zijn de pilvaren, een kleine varen die veel lijkt op gras. Alleen komen bij de pilvaren de blaadjes opgerold uit de wortelstok. Je ziet hem gauw over het hoofd want hij wordt maar 5–10 cm hoog. Deze is zeldzaam in Drenthe.

Verder komt in een van de poelen nog bronmos voor. Een mossoort, die in het water groeit en alleen gedijt in schoon helder water. Hij maakt donkergroene scheuten die in het water niet opvallen.

Tineke van den Berg gaat in overleg met GAE over het onderhoud van de poelen.

Dit was de laatste excursie voor 2021. Op de uitkijkheuvel hadden we een afsluiting met koffie en wat lekkers.

Van de excursies zijn inventarisatielijsten gemaakt.

Ferry Wilkens

Vijver Westerhorn

foto: Leo Stockmann

Jaarverslag Kerkuilenwerkgroep 2021

In vergelijking met voorgaande jaren waren de broedresultaten van dit jaar minder dan die van eerdere jaren. Waren dat in 2017 nog 5 broedparen met 16 jongen, in 2018 waren er 7 broedparen met 22 jongen en in 2019 waren er 9 broedparen met 27 jongen en in 2020 7 broedgevallen, 25 eieren en 18 jongen, die uitvlogen. Dit jaar 5 broedgevallen, 19 eieren en 14 jongen. Een tweede legsel hebben we niet waargenomen. We hebben dit jaar de kasten minder goed kunnen controleren dan in jaren zonder corona. Ook hebben we dit jaar geen jongen geringd, mede vanwege corona en een gebrek aan een bevoegde ringer.

Evenals voorgaande jaren hebben we geen verstoringen door bv. de steenmarter en/of menselijk handelenesignaleerd.

Ook werden de ladders door Landschapsbeheer Drenthe weer gekeurd en deels in orde bevonden. Onze korte (IVN)ladder, die vorig jaar tijdelijk spoorloos was, maar nu weer terug is, werd goedgekeurd. De lange ladder, die vorig jaar werd afgekeurd is nog niet vervangen.

Willem Zandt

Kerkuil met
veldmuis
foto: André
Eijkenaar

Jaarverslag Steenuilenwerkgroep 2021

Voor het tweede achtereenvolgende jaar hadden we te maken met de beperkingen ten gevolge van de coronamaatregelen.

Voor de geluidsinventarisatie vielen die beperkingen wel mee, maar in broed- en naseizoen -tijdens de bezoeken aan de kastadressen- moesten we er weer ernstig rekening mee houden.

We hebben daardoor ook geen goed beeld gekregen van het aantal broedgevallen en uitgevlogen jongen in onze regio.

In Peize lijkt echter alles nog ten goede gekeerd. Mogelijk gaat er in Donderen ook weer gebroed worden.

Een vreemd voorval deed zich voor in Bunne: een locatie die vrijwel altijd jongen oplevert, gaf met vier eieren een gunstig signaal af. Echter..... op het moment dat we jongen verwachtten, bleken alle eieren uit de kast verdwenen. De steenmarter krijgt dan al gauw de schuld (dit dier blijkt immers een eierrover), maar hoe hij met ei en al uit de kast kan komen, is een groot raadsel...

Bekend is ook dat steenuilen soms zelf eieren uit de kast halen en die opeten.

Het raadsel verspreidde zich via de sociale media en voor we het wisten stond RTV Drenthe op de stoep om er een korte reportage over te maken. Over publiciteit hadden we trouwens dit jaar niet te klagen: uitgebreide artikelen in de Krant van Tynaarlo en Dorpsklanken besteedden aandacht aan ons beschermingswerk.

Om onze kasten zo optimaal mogelijk op het nieuwe seizoen voor te bereiden zijn ze vrijwel alle schoongemaakt of vervangen. Het totale kastenbestand in onze regio komt op ongeveer 80. Het is geweldig dat we een timmergroep hebben die nieuwe kasten maakt, dan wel oude, nog bruikbare opknapt. Hulde! En natuurlijk ook grote dank aan de provinciale werkgroep STUD die ons elk jaar voorziet van de nieuwste kasten: dit keer met uitneembaar sluisje.

Tenslotte: een kleine verandering in de samenstelling van onze werkgroep. Anne van der Zijpp neemt afscheid als coördinator namens de afdeling IVN Eelde-Paterswolde. Roel Rijskamp neemt het stokje van hem over. Enkele andere werkgroepleden namen afscheid vanwege verhuizing of verandering van werk. Nieuwe mensen namen hun plaats in. 18 vrijwilligers staan klaar in het nieuwe seizoen.

Tekst en foto: Anne van der Zijpp

Jaarverslag 2021 werkgroep BROM (Bomen, Ruimtelijke Ordening en Milieu)

De aanhouder wint, soms. Zoals in het dossier lichthinder voor vleermuizen bij het gebouw van Verslavingszorg Noord Nederland (VNN) dat al vanaf 2015 speelt. Vooral werkgroeplid Wietske Jonker, die zoals bekend helaas in mei 2021 is overleden, heeft zich daar met de Vleermuiswerkgroep Drenthe (VleD) jarenlang voor ingezet. Ondanks haar ziekte ALS deed ze in februari 2021 mee in een digitaal mediationgesprek met VNN, de gemeente, IVN en VleD. Begin 2022 kon natuurambtenaar Jaap Nanninga mededelen dat de gemeente vleermuisvriendelijke verlichting aangebracht heeft in de lanen bij Hoog Hullen en dat VNN hoogstwaarschijnlijk de fel brandende lampen rond het gebouw gaat aanpassen met vleermuisvriendelijke armaturen!

Een ander onderwerp dat langer speelt is het gezamenlijke bezwaar van IVN, Natuurmonumenten, Natuur en Milieufederatie Drenthe en Stichting Natuurbelang De Onlanden tegen de vergunning van Waterschap Noorderzijlvest om water te onttrekken op 9 plekken uit Eekhoornsche Loop, Eelderdiepje, Runsloot/Oosterloop voor de beregening van een gebied van meer dan 80 ha. In Groen 76 van voorjaar 2021 is daarvan melding gemaakt.

Na twee Teams sessies met het waterschap en een onafhankelijke bezwarencommissie plus een hoorzitting met diezelfde commissie in het Waterschapshuis in juni kregen we eindelijk in oktober bericht dat de vergunning is aangepast. Een belangrijke aanpassing is dat de vergunning jaarlijks aangevraagd moet worden. Verder moet via voorwaarden ervoor gezorgd worden dat het waterpeil niet beneden een bepaald niveau daalt. Het verbieden van water onttrekken bij droogte is (nog) niet aan de orde, ook al is het beekdal een Natuur Netwerk Nederland gebied. Aanleiding om richting het waterschap een zienswijze in te dienen over het ontwerp waterbeheerprogramma 2022-2027. Daarin staat o.a. dat de beken in Noord-Drenthe natuurlijker zullen worden.

De herinrichting van de Hoofdweg lijkt positief uit te pakken voor de aangekondigde kap van zes oude zomereiken. De weg wordt een 30-km weg en dan kunnen de bomen blijven staan, op één na die in slechte staat verkeert. Een nieuw onderwerp voor de werkgroep is natuurgebied De Leegte in Eelderwolde. Eigenlijk is het de derde keer dat IVN in actie moet komen omdat daar illegale activiteiten plaatsvinden, zoals de stort van tarra eind vorige eeuw en dempen met zand 15 jaar later. Deze keer betreft het illegale activiteiten als bomen kappen, grond ophogen en bouw van een recreatiewoning op een in februari 2021 gekocht perceel. IVN heeft een verzoek tot handhaving van de natuur gedaan. Vervolgens zond de gemeente de eigenaar een zogenaamde constateringsbrief met het verzoek binnen 6 weken de boel in oude staat te herstellen. Daarna bleek dat de gemeente de eigenaar toch de mogelijkheid biedt een plan in te dienen(?). Daarop hebben wij begin 2022 richting college (en raad) weer gereageerd, want handhaven lijkt mogelijk geen handhaven te zijn. Tot nu toe blijft het stil...

Aan het eind van 2021 is een inspraakreactie gegeven op voorontwerp bestemmingsplan Hoofdweg 278. Achter deze naam blijkt een plan te schuilen, namelijk voor een soort landgoed, Nijborg genaamd. We hebben vraagtekens gezet achter naamgeving, doelstellingen, inhoud etc. en kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat het plan dient om gedane ingrepen te legaliseren. Binnenkort zal er wel een reactie van de gemeente komen. Het jaarlijks overleg met Groningen Airport Eelde over de ontwikkeling van de natuurcompensatie baanverlenging is uitgesteld naar begin januari 2022. De faunapassage onder de Burgemeester Legroweg functioneert goed, de camera signaleert onder andere das, steenmarter, kat. De vleermuisbunker aan de Veenweg biedt helaas nog geen verblijf aan vleermuizen. Afgesproken is dat IVN met de batdetector gaat 'kijken' of er vleermuizen in de directe omgeving zijn. Vanwege het overlijden van Wietske is aan IVN Vries

gevraagd wie haar kan vervangen. Het is tot nu toe niet gelukt iemand te vinden. Binnenkort zal de omgevingsvisie van de gemeente verschijnen. Een belangrijk document om kritisch te bestuderen. De werkgroep blijft alert!

Tineke van den Berg

Oosterloop vanaf Koedijk richting zuid

foto: Leo Stockmann

Jaarverslag Bijenbos 2021

Wat betreft terreinomstandigheden waren er nauwelijks veranderingen in vergelijking met het jaar daarvoor. In het voorjaar bloeiden de krokussen en de wilde narcissen, vruchtbomen en struiken, in de zomer o.a. volop de ratelaar en in de zomer/herfst op het achterterrein de guldenroede en de Japanse duizendknoop. Deze laatste wordt behoorlijk kort gehouden en alleen vlakbij de bijenstal laten we wat in bloei komen vanwege het belang ervan voor de bijen. Anders dan in de jaren ervoor, bleef er in de zomer in de poel wat water staan. Door regelmatige regenval raakte de poel tegen het einde van het jaar weer vol. De beheerders, Bart Kruit (IHP) en Leo Stockmann

(IVN) deden regelmatig klussen, o.a. het maaien van het gras bij de fietsenstalling, het weghalen van de reuzenberenklauw langs het wandelpad, het plaatselijk weghalen van overwoekerende braam en haagwinde tussen de struiken en dunning in de twee wilgenbosjes. In februari zijn enkele vruchtbomen gesnoeid (zie verslag in Groen 77). De gemeente maaide in mei de paden. In juni heeft iemand gemeend schelpen te moeten storten bij enkele informatieborden. We hebben het wat uiteen geharkt en maar laten liggen. Het insectenhotel is wat in verval geraakt. Aan herstel is gewerkt en dit moet in 2022 afgerond worden. Op 9 oktober maaide de zeisbrigade van Landschapsbeheer Groningen het kruidenrijke grasland, vrijwilligers van IHP en IVN harkten het gemaaide bijeen en zetten het op bulten bij de weg zodat de gemeente het kon afvoeren. Op de Natuurwerkdag van 6 november deed de jeugdnatuurgroep van 9-12 jaar, aangevuld met enkele jongeren in de puberleeftijd, goed werk bij het uitvoeren van allerlei klussen (zie verslag elders in dit blad). Een subsidieverzoek van € 4000,- aan de Nederlandse Bijenhoudersvereniging in het kader van de NBV Biodiversiteitsprijs is niet gehonoreerd, waarschijnlijk omdat ons plan niet vernieuwend was hetgeen wel een vereiste was. Wel kregen we als ‘troost voor de moeite’ nog € 150,-. Daar kun je ook nog wel leuke dingen mee doen.

Leo Stockmann

Bijenbos poel op 17 mei 2021

foto's: Leo Stockmann

Zwarte appelbes met bessen op 3 sept. 2021

Jaarverslag 2021 werkgroep Vlinderkampje

Als je diverse jaarverslagen van de werkgroep leest valt het op dat het weer een zeer grote rol speelt. Niet alleen voor onze werkzaamheden, maar vooral voor de flora en fauna op het Vlinderkampje. Ook in 2021 was het weer bepalend. Na de winterslaap konden we pas na half maart beginnen, het was te koud. Ook in april bleef het koud en regenachtig met af en toe warme dagen. Het gevolg was dat we weinig voorjaarsvlinders zoals oranjetipje en citroenvlinder zagen, maar misschien heeft de droogte van voorjaar 2020 daar ook een rol bij gespeeld. In de mails aan de werkgroep lees ik eind juni dat “Er eindelijk vlinders te zien zijn!” namelijk een atalanta en een bruin zandoogje! Eind juli: dikkopje, koevinkje, gehakkelde aurelia, dagpauwoog, een witje, én een eikenpage(!). Ook andere insecten zoals wilde bijen -in Nederland zijn 350 soorten- lieten zich zien en fotograferen, vooral door Anne van der Zijpp en Bertus van der Velde. Het op naam brengen is ondanks de app ObsIdentify en waarneming.nl soms lastig.

Sluipwesp Dolichomitus-complex

foto: Bertus van der Velde

Het is duidelijk dat het Vlinderkampje door inrichting, ligging, inheemse flora, de ‘snoeptuin’, soms bijzondere insecten herbergt. Een belangrijk voorbeeld voor anderen om de biodiversiteit te vergroten. Helaas is hier ook sprake van een stikstofdeken. Het is soms hard werken om braam, brandnetel en grassen (in cultuurtuin) de baas te blijven. De verbraming is overal in het dorp te zien. Afzetten helpt niet, alleen met wortel en al verwijderen is nodig.

Toch zijn we met veel plezier aan het werk, samen (coronaproof), op deze prachtige plek!

Tot slot meld ik een aantal gebeurtenissen:

In maart is de bank geplaatst, geschonken door een inwoner van Groningen; dat is uitgebreid in de pers geweest.

Tot in de zomer hebben hangjongeren overlast gegeven, ook een tweede bordje 'verboden toegang voor onbevoegden' is van het hek afgerukt.

In september heeft de zeisbrigade van Landschapsbeheer Groningen gemaaid.

Op een zwoele septemberavond hebben Marleen, Bertus en ik meegelopen bij een nachtvlinderavond voor de nieuwe IVN jongeren club.

Natuurmonumenten contactpersoon Jacob de Bruin werkt nu voor het Fochteloërveen en de Slotplaats in Bakkeveen; is daarom het grasland ten westen van het Vlinderkampje afgelopen jaar niet gemaaid? Met de opvolger van Jacob, Warner Reinink, is nog geen kennis gemaakt.

Helaas heeft werkgroep lid Marleen Koning afscheid genomen.

De gemiddelde leeftijd van de werkgroep leden wordt allengs hoger. Nieuwe (jongere) werkgroep leden zijn van harte welkom! Kom kennismaken op dinsdagochtend vanaf begin maart, om 10.30 uur is er koffie.

Tineke van den Berg

Steenbreek

foto: Tineke van den Berg

Vogels op landgoed Vosbergen

Landgoed Vosbergen kennen we allemaal. Een prachtig stuk bosnatuur aan de oostkant van ons dorp. Het bestaat uit oud en jong loof- en naaldhout, stukjes grasland, een grote vijver (tegenover de witte villa) en enkele poelen. In een dichter naaldhoutgedeelte wordt wel eens gedund. Over het algemeen is het beheer tegenwoordig ecologischer dan vroeger: meer dood hout en bij meerdere gezaagde bomen is dat op enkele meters hoogte gebeurd e.d. Je kunt er heerlijk wandelen (ook een IVN wandelroute) en fietsen en tegelijkertijd van de natuur genieten.

Bankje bij de vijver

foto: Leo Stockmann

In het voorjaar vallen de plekken van bosklaverzuring op. Vele vogelsoorten laten zich goed horen, de ene soort wat luidruchtiger dan de andere soort. Vogels worden geïnventariseerd door studenten van de RUG die zich met het pimpelmees-onderzoek bezighouden. Gegevens zijn op schrift gesteld vanaf 2015. Over dat pimpelmees-onderzoek hebben we wel eens een lezing georganiseerd.

Van Harm Katoele, rentmeester van de Vosbergen, ontving ik in januari een lijst met vogelgegevens. Er staan veel algemene soorten op zoals kool- en pimpelmees, merel, zanglijster, vink, roodborst en winterkoning. (Veel) minder algemene soorten die zijn waargenomen zijn o.a. appelvink, fluitier, gekraagde roodstaart, heggenmus, goudvink, putter, staartmees, zwarte mees en bonte - en grauwe vliegenvanger. Onze beide kleinste inlandse soorten, goud- en vuurgoudhaantje zijn ook gehoord/gezien. De boomklever is tegenwoordig een algemene soort en logischerwijs ook op het landgoed aanwezig. Eigenaardig genoeg is de boomkruiper voor 2021 niet genoteerd, ik denk een door de onderzoekers gemiste soort. Voor eerdere jaren staat die wel op de lijst.

Boomklever

foto: André Eijkenaar

Van de spechtensoorten zijn waargenomen: de grote bonte specht, de middelste bonte specht (een opkomende soort), de groene specht (maakt lachend geluid) en onze grootste specht, zo groot als een zwarte kraai, de zwarte specht.

Van de duivensoorten is de houtduif altijd present. De holenduif laat zich in de meeste jaren ook wel horen, ook in 2021. De zomertortel (een trekvogel) is in ons land een erg schaarse broedvogel en niet op de Vosbergen te bewonderen. De Turkse tortel, zo veel aanwezig waar ook mensen wonen, laat het in het bos afweten.

Ook enkele roofvogelsoorten zijn present: de buizerd (met het in de baltsvlucht kenmerkende miauwende geluid) havik en sperwer. De afgelopen jaren is de ransuil niet meer waargenomen; er is een tijd geweest dat er meerdere broedparen waren. Dan komen we tenslotte toe aan de thans meest bekende vogel van Vosbergen, de bosuil. Die heeft al een hele tijd veel bekijks. Er zullen inmiddels honderden foto's zijn gemaakt van de uil, dommelend in een holte van een boom aan de Vosbergerlaan. Bertus van der Velde nam begin dit jaar zelfs twee uilen in de holte waar! Zie hieronder. Dat zal vast het broedpaar zijn.

Leo Stockmann

Het smelleken

Het smelleken is de kleinste roofvogelsoort die in ons land aangetroffen kan worden. Met een grootte van ca. 30 cm is de vogel vergelijkbaar met de grootte van een grote lijster. Het vrouwtje is iets groter dan het mannetje. Bij ons is het smelleken tussen september

en mei een schaarse doortrekker en wintergast uit Noord-Europa. Langs de kust zijn de meeste waargenomen, maar hij vertoeft ook wel in open gebieden in het binnenland, als er maar voldoende voedsel aanwezig is. De vlucht is onstuimig en rechtlijnig. Er wordt het meest gejaagd op kleine vogeltjes. Edu Wagtelenberg spotte een smelleken mannetje in De Onlanden en legde die vast met zijn camera.

Leo Stockmann

Grauwe kiekendieven geringd

Op vrijdag 21 juli 2021 ben ik bij het ringen van drie grauwe kiekendieven gaan kijken in het plaatsje Drieborg (prov. Groningen).

Op een perceel grasland achter een melkveehouderij aldaar lag een nest omgeven door schrikdraad (bescherming tegen predatie door vossen).

De drie jonge vogels hebben het, ondanks het gebrek aan muizen, het hoofdvoedsel, voor de kiekendieven goed gedaan.

De jongen werden gewogen en gemeten, op grond waarvan bleek, dat het alle drie mannetjes waren.

Twee van de drie grauwe kiekendieven zijn succesvol uitgevlogen. De lichtste in gewicht en ook de kleinste is dood gevonden in het grasland, dat overigens ongebruikelijk is voor kiekendieven om in te broeden.

Normaal gebeurt dat in graanpercelen.

Fred van der Noord

Jong wordt geringd

foto: Fred van der Noord

Jeugdnatuurgroep: Op zoek naar de herfst

Bij de herfst hoort natuurlijk een typische herfstexcursie. De jongste jeugd (6-8 jarigen) kon zich daarvoor onder begeleiding uitleven in de Vosbergen. Er werd naar eikels, beukennootjes, kastanjes gezocht en naar allerlei blaadjes en kleine beestjes. En uiteraard ook naar paddenstoelen. De jeugd vermaakte zich ook met het bouwen van een takkenhut en met het bakken van lekkere broodjes boven een houtvuurtje. Het was de laatste activiteit van '4 x buiten' natuurclub 6-8 jarigen. In april/mei van 2022 zijn er weer 4 activiteiten.

Jolanda van den Bosch, jeugdleider

Zoeken naar beukennootjes foto: Jolanda van den Bosch

Broodjes bakken

foto: Jolanda van den Bosch

Hutten bouwen

foto: Jolanda van den Bosch

Natuurwerkdag voor de jeugdnatuurgroep 9-12 jaar (en enkele pubers)

Of het Bijenbos ook de jeugd kon gebruiken op de ochtend van de natuurwerkdag van 6 november. Liesbeth AB, jeugdleidster, belde mij daarover op. In het Bijenbos is altijd wel wat te doen. En zo liepen Liesbeth en ik op 15 oktober in het Bijenbos om te bekijken welke klussen de jeugd zou kunnen aanpakken. Takken snoeien, opslag verwijderen, enkele elzen bij de poel met de handzaag omzagen, braam inkorten, vooraf met de zeis gemaaide Japanse duizendknoop opharken en afvoeren met de kruiwagen en op bult zetten, poten van krokusbollen. Het werd met enthousiasme en kundigheid gedaan onder toezicht van beheerders, jeugdleiders en enkele ouders. Enkele oudsten van de jeugd mochten zelfs even de zeis hanteren. Dat was uiteraard een spannend karweitje. Tijdens een pauze kon de jeugd genieten van een versnapering (koek, cake) en een drankje. Enkele kinderen zagen het ook wel zitten om een keer mee te helpen het in verval geraakte insectenhotel te restaureren. Van dat aanbod zal graag gebruikgemaakt worden.

Een plezierige en succesvolle ochtend was het.

Tekst en foto: Leo Stockmann

Uitleg over de karweitjes en het gereedschap.

foto Bart Kruit

Sjouwen met de
kruiwagen

Snoeiwerk

Foto's Liesbeth
AB

Foto: Anne van der Zijpp

Bunzing

Eind zondagmiddag 13 februari zie ik een dame op een parkeerplaats langs de Helmerdijk een liggend diertje fotograferen. Meteen poolshoogte genomen..... jazeker: een (dode) bunzing. Op het oog nog volkomen gaaf, maar toch waarschijnlijk een verkeersslachtoffer, zoals dat in de winter vaker voorkomt.

Snel een foto gemaakt met de telefoon en thuisgekomen nog eens de bunzingfoto's in mijn archief geraadpleegd. Opvallend klein beestje toch, wat groter dan een wezel, maar zeker niet het formaat van een steenmarter.

Waarschijnlijk moet dit een vrouwtje geweest zijn, want mannetjes blijken wel 65 cm lang (inclusief staart) en 1,8 kg zwaar te kunnen worden en dit beestje was niet langer dan 35 cm, bijna de helft kleiner en dat klopt met de gegevens die ik op Wikipedia vind. De vacht neigt naar licht bruin (winterkleed), de witte koptekening is opvallend.

Bunzingen trekken in de winter naar de bebouwing om er naast muizen en ratten ook een kip of een buiten lopend konijn te verschalken. In een strenge winter eind jaren '70 vond ik op een ochtend in de buitenren van onze konijnen (ren met ingegraven gaas) een dood konijn, kop eraf gebeten, maar het lichaam had onze rover niet door het gaas kunnen trekken. Ik heb het drama voor de kinderen maar weggehouden.....

De bunzing is een schuwe marterachtige, naaste familie van wezel en hermelijn en eigenlijk alleen 's nachts actief. Het dier beweegt zich door te lopen en te springen. Dat laatste wordt de 'martersprong' genoemd en is kenmerkend voor deze familie. Af en toe kan hij op zijn achterpoten staan om zich langer te maken en om zich heen te kijken ('kegelen'). Het dier graaft hopen en kan goed klimmen. Ze worden ongeveer vier jaar oud.

Naast bovengenoemde prooien worden ook insecten gegeten en soms fruit. De verspreiding in Europa is breed: alleen in IJsland, Ierland en noordelijk Scandinavië ontbreekt de soort. De status is 'niet bedreigd' en het voorkomen van de bunzing is zeker in de winter in onze bebouwde contreien dus niet ongewoon.... en toch... het vinden/zien van een bunzing is heel bijzonder, ook al is ze dood.

Anne van der Zijpp

CRO en meldingen vliegverkeer

Zoals bekend vertegenwoordig ik IVN Eelde-Paterswolde als natuur- en milieuorganisatie in de Commissie Regionaal Overleg luchthaven Eelde. Het overleg is vier keer per jaar met andere vertegenwoordigers van provincie Drenthe en Groningen, gemeente Groningen en Tynaarlo, luchthaven Eelde en gebruikers ervan, bewoners van Tynaarlo en Groningen. Een interessant overlegonderwerp op dit moment is het vliegverkeer over het Natura 2000-én stiltegebied Fochteloërveen. De vraag aan alle leden is hoe het vliegverkeer over dit gebied te verminderen. Als u dit leest is er hopelijk meer duidelijkheid.

Sinds 2021 is een werkgroep meldingenanalyse ingesteld waar ik ook bij ben betrokken. Wie een melding doet via <https://www.tmaelde.nl/> ontvangt tegenwoordig een inhoudelijke terugkoppeling over de melding. De forse toename van lesvluchten in de laatste twee jaren heeft geleid tot veel meer

meldingen. In 2021 waren er meer dan 50.000 vliegbewegingen, waarvan ruim 70% lesvluchten. Het aantal meldingen is ongeveer 3100, in 2019 waren dat 580 meldingen bij 50% lesvluchten van 31.000 vliegbewegingen. In de werkgroep analyseren we waar veel overlast is, bespreken we oplossingen en nemen contact op met gebruikers van het vliegveld. Bijvoorbeeld in Yde is de overlast groot, er wordt veel over de bebouwde kom gevlogen. Met de Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) Eelde is er overleg om de route aan te passen. De KLM luchtvaartschool heeft de lesvluchten zo veel mogelijk over Noord-Nederland verspreid. Met de diverse gebruikers van de luchthaven is er regelmatig overleg om de overlast te beperken, uiteraard binnen de (on)mogelijkheden van regels, procedures etc. Melding maken van overlast vliegverkeer heeft zin! De CRO organiseert ook een zogenaamd CRO+, waarvoor veel omwonenden een uitnodiging zullen krijgen. De eerste bijeenkomst is op 29 maart a.s. Op de site <https://www.croeelde.nl/> is veel interessante informatie te vinden, waaronder de maand-, kwartaal- en jaarrapportages. De vergaderingen van de CRO zijn openbaar. Vooraf is er een aankondiging in diverse media.

Tineke van den Berg

Deels geschoonde poel (nr. 2)

foto: Leo Stockmann

Compensatienatuur voor de baanverlenging: hoe staat het ermee?

De baanverlenging voor Groningen Airport Eelde, gereed 2013, bracht in de jaren ervoor veel onrust teweeg in de wereld van de natuurbescherming. Ook Groen besteedde daar aandacht aan. Onder andere prachtige oude houtwallen werden weggehaald. Er was wel een verplichting tot compensatie voor het natuurverlies. Zo werden open stukken in bestaande houtsingels in de naaste omgeving gedicht met nieuwe aanplant van bomen, er is een stuk bos aangeplant op de hoek Norgerweg-Veenweg, meerdere poelen zijn aangelegd, vleermuiskasten opgehangen, twee vleermuisbunkers gerealiseerd en binnen de hekken van het vliegveld wordt een strook grasland ecologisch beheerd.

Vleermuisbunker in het nieuwe bos

foto: Leo Stockmann

Hebben de maatregelen ook tot natuursucces geleid? De vleermuiskasten en -bunkers zijn helaas nog niet bewoond. De strook grasland ontwikkelt zich positief richting een plantengemeenschap van een minder voedselrijke situatie. In de poelen worden, niet onverwacht natuurlijk, wel salamanders en kikkers aangetroffen en soms ook een niet algemeen plantje als de pilvaren. Ruige planten als riet en grote lisdodde zijn snel dominant geworden, evenals de elms op de kant. Onze plantenwerkgroep inventariseert bijna jaarlijks een tweetal poelen en geeft advies voor beheer aan GAE. Het nieuwe bos, begonnen als laag gevarieerd bosplantsoen van meerdere soorten loofhout, heeft inmiddels een bosachtig karakter (incl. ruigtestroken) gekregen. Het staat uiteraard nog maar aan het begin van zijn ontwikkeling tot een echt volwassen bos. Half januari ben ik er eens wezen kijken. Ik trof er ook enkele fazanten en een groepje reeën aan. Je bent al snel een verstorende factor bij een wandeling. Het nieuwe bos wordt aan de westzijde begrensd door een stuk ouder en hoger bos (particulier) van loofhout en coniferen. Tussen GAE en IVN wordt met enige regelmaat overlegd over de gang van zaken en de natuurontwikkelingen. Tineke van den Berg is hierbij de constante factor vanuit IVN zijde.

Leo Stockmann

Nieuw bos

foto: Leo Stockmann

Huizing Totaal Advies
makelaardij • verzekeringen • hypotheek

Jan Pelleboerplein 17
Eelde-Paterswolde
Telefoon 050-3096818
info@huizingtotaaladvies.nl
www.huizingtotaaladvies.nl

Brood- en banketbakkerij Dunnewind

*"De warme bakker:
voor wie van lekker brood houdt"*

Hoofdweg 142 - Paterswolde - telefoon 050-3091472
www.bakkerijdunnewind.nl

**Arends
Coiffures**

— HAIR DESIGN —

tel. 050 - 309 45 50
Hoofdweg 217, 9765 CG Paterswolde

Schoonheidssalon
Nails & Lashes

Florahof Tuincentrum

Aangesloten bij de Vereniging van hoveniers en groenvoorzieners

Tuinaanleg Beplanting Onderhoud

T.W. Ubels

Burgemeester Legroweg 34

9761 TC Eelde

tel: 050-3094756/fax: 050-3095236

www.tuincentrumflorahof.nl

**VOS VISION
OPTIEK**

**Het adres voor de mooiste brillen
en de beste oogzorg**

Specialist in oogmetingen,
optometrische oogonderzoeken,
contactlensaangepassing en
CBR oogkeuringen (oogarts)

Ons team bestaat uit:
2 optometristen (HBO) - 1 oogarts (CBR-keuringen)
1 opticien-contactlensspecialist - 2 assistent-opticiens

John Meeder LOFAR-gids

Als er iemand als IVN'er een examen doet, is het meestal een examen van een natuurgidsenopleiding. Verschillende leden van onze afdeling hebben die cursus gevolgd. Ook zijn we vanuit IVN Eelde-Paterswolde wel als docent betrokken geweest bij een aantal cursussen. Maar IVN-lid John koos iets anders. Geïnteresseerd in techniek en natuur kreeg hij de kans om de opleiding te volgen als gids in het LOFAR-gebied tussen Buinen en Exloo. LOFAR staat voor Low Frequency Array, een opstelling van vele dipoolantennes die lange-golf radiosignalen ontvangen

Er is sprake van een samenwerking tussen ASTRON, Instituut voor Radio Astronomie en Stichting Het Drentse Landschap, deze laatste als beheerder van een deels moerassig natuurgebied waarbinnen de antennes zijn opgesteld. Ik had de eer het examen van John op 20 november 2021 mee te mogen maken. John vertelde vol verve over het LOFAR-systeem en over de natuur. En hij slaagde voor zijn examen. Gefeliciteerd John! Op de ALV van 29 maart 2022 vertelt John erover.

Leo Stockmann

Tuinvogeltelling januari 2022

Sinds 2003 wordt de tuinvogeltelling door Vogelbescherming Nederland georganiseerd. Dit jaar werd er in ons land door ruim 170.000 personen geteld met een totaal aantal vogels van 2.402.212. Ook in ons dorp deden tientallen personen mee. Door elk jaar op een vergelijkbare manier te tellen

krijg je een idee hoe het gaat met de soorten. Neemt een bepaalde soort toe of af? Blijft de soort qua aantal gelijk of is er een wisselend beeld? Op internet kunt u de resultaten bekijken, ook zelfs per postcode, dus heel lokaal. Ruimschoots winnaar was dit jaar de huismus, landelijk, en ook in Drenthe. Nummer twee in Drenthe was de koolmees, nummer drie de pimpelmees, nummer vier de merel en nummer vijf de vink. Omdat de merel het niet zo goed doet de laatste jaren is 2022 door Vogelbescherming uitgeroepen tot het jaar van de merel. Vogelbescherming wil duidelijkheid krijgen over de oorzaak/oorzaken van de achteruitgang. Mogelijk speelt het usutuvirus (sinds 2016 aanwezig) een rol. In Drenthe kwam de gaai (vroeger Vlaamse gaai geheten) op plaats tien uit. Fred van der Noord maakte een fraaie foto van deze slimme en prachtige vogel in zijn tuin.

Leo Stockmann

Gaai met eikel

foto: Fred van der Noord

Een vierkante meter tuinverwildering

Heeft u zin om mee te doen aan dit project? Google naar: crowdsourcing de wilde tuin. Wat levert een vierkante meter (wat kleiner of groter mag ook) verwilderde tuin op aan plant- en diersoorten? Zes wetenschappers van de Tilburg University gaan de resultaten bestuderen.

Natuurbelevissen van Annelies Tuttel

Annelies wandelt graag in de natuur. Iets wat haar opvalt, legt zij graag vast met haar camera. Het kan gaan om algemene natuurverschijnselen, maar zeker ook om bijzondere.

Citroenstrookzwam op dennenstobbe (vrij zeldzaam) foto: Annelies

Cocon tijgerspin, ingebed in rag met waterdruppeltjes foto: Annelies

Tijgerspin of wespspin

foto: Gerbrig Rietema

Judasoren op vlier

foto: Annelies Tuttel

Naambordjes voor struiksoorten Bijenbos

Naast de al enkele jaren bestaande opvallende borden met informatie over het leven van bijen zijn er in januari van dit jaar langs enkele wandelpaden bordjes met namen van de desbetreffende struiksoorten geplaatst: wilg, gele kornoelje, Gelderse roos, zwarte appelbes, meidoorn, sneeuwbes, vuilboom, zwarte bes, hazelaar en wilde gage. De namen zijn ingefreesd op een houten ondergrond van pellethout. Jos Schlaman heeft de bordjes gemaakt. De bordjes zijn onopvallend maar toch duidelijk zichtbaar. U kunt nu direct zien met welke struiksoort u te maken heeft wat zeker

interessant is bij de bloei en als de struiken bessen of andersoortige vruchten dragen.

Tekst en foto: Leo Stockmann

**Autoschade Herstel
Van Kalker bv**

Ieder zijn vak

Industrieweg 12
9765 BL PATERSWOLDE

T 050 309 25 16
M 06 504 002 00

info@vankalker.nl
www.vankalker.nl

**HET
EKO
HUIS**

BIOLOGISCH WINKELN

Hoofdweg 77b*, Eelde

*aan parkeerplaats Kerkhoflaan

DIERENSPECIAALZAAK

ROLFES

Hoofdweg 176, Paterswolde

**Hengelsport-Voeders-Zaden
en Dierbenodigdheden**

www.rolfesdierenspeciaalzaak.nl

KOM KIJKERS KIJKEN

**Foto Sipkes
De Verrekijker-
specialist**

**Swarovski
Leica
Zeiss
Bynolyt
Vortex**

Verrekijkerwinkel.nl

SIPKES [●]

**Poelestraat 19
050-312 86 84
Groningen**

STER ACCOUNTANTS SCHEIDINGSADVIES

Jan Pelleboerplein 1, 9765 BR Putterswilde
Tjalk 14, 9606 RD Kropewolde
Tel. 050 3090233

www.steraccountants.nl
info@steraccountants.nl
www.sterscheidingsadvies.nl
info@sterscheidingsadvies.nl

UW FINANCIËLE HUISARTS

Personalia

Jan ten Pas

Op 16 januari overleed op 88-jarige leeftijd Jan ten Pas. Hij heeft veel betekend voor de geschiedschrijving van ons dorp. Van 1980 tot 2003 was hij beheerder van landgoed Vosbergen. In 1996 verscheen het boekje Wandelroute Vosbergen, een coproductie van IVN Eelde-Paterswolde en de Kraus-Groeneveld Stichting. Vanuit die Stichting werkte Jan aan het boekje mee. De route wordt door IVN Eelde-Paterswolde onderhouden (lichtgeel gekopte paaltjes). Zie voor de wandelroute ook Groen 77, najaar 2021.

Jaap Nanninga

Na 23,5 jaar in dienst geweest te zijn bij eerst de gemeente Zuidlaren, later de gemeente Tynaarlo (de laatste jaren als Beleidsadviseur Natuur en Landschap), vertrekt Jaap Nanninga naar de gemeente Groningen als Adviseur Ecologie bij het team Specialisten-Stadsingenieurs. Bij dat team heeft hij enkele jaren geleden ook een tijdje gewerkt ter ecologische ondersteuning. IVN Eelde-Paterswolde heeft met Jaap regelmatig overleg gehad over allerlei groene projecten. Hij was erg oplossingsgericht bezig en het was plezierig om met hem samen te werken. Jaap wordt opgevolgd door Suzanne Dekker. Zij komt van de gemeente Noordenveld en is daar werkzaam als beleidsmedewerker Groen, Natuur en Landschap.

Op 19 januari hebben Tineke van den Berg en Leo Stockmann een afscheidsgesprek met Jaap op het gemeentehuis te Vries gehad.

Leo Stockmann

Roodborstje,
foto: Edu Wagtelenberg

Natuurlijk zondag geopend vanaf 9 uur

maandag t/m zaterdag:	8.00 - 21.00 uur
zondag:	9.00 - 18.00 uur

Winkelcentrum Paterswolde

Hoofdweg 202, 9765 CK Paterswolde | www.ahpaterswolde.nl | facebook.com/ahpaterswolde

Gall & Gall
SINCE 1884

Etos

Onze werkgroepen bestaan uit de volgende medewerkers:

Vogels:	P. Feenstra, M. Hols, J. Kadijk, B. van Manen, J. Meeder, J. Nienhuis, J. Poel, A. J. Pot, S. Rienks, L. Stockmann, W. Zandt, A. v/d Zijpp, N. Smeenge, E. de Boer, R. Rijskamp, G. Brink, F. van der Noord, Th. Bouwman, R. Dantuma, A. de Graaff, H. Kamps. <i>Afdeling Vries:</i> H. Eggenhuizen, J. Fekkes, R. Maring, I. Lodewijks, K. Bouwer, M. van Nieff, B. Visch, A. H. v.d. Meulen, S. Sikkes.
Planten:	T. v.d. Berg, F. Nijdam, C. de Graaf, W. Kramer, F. Wilkens, J. Schlaman, N. Jansen, L. Stockmann. L. van Brakel.
Publiciteit:	L. Stockmann, A. Pot.
Brom:	A. AB, E. de Boer, T. v/d Berg, W. Kramer, S. Jansma.
Jeugd:	M. de Boer, A. de Jonge, P. Feenstra, S. Jansma, J. van den Bosch, A. Pot, L. AB, K. Bokma, K. Reinders.
Vlinderkampje:	T. v/d Berg, F. Nijdam, B. v/d Velde, P. Druiven A. v/d Zijpp, J. v/d Werff, J. Eilander, F. Wilkens, E. de Boer, M. Koning, J. Polling.
Bijenbosje:	Leo Stockmann, Bart Kruit (IHP).
Vormgeving Groen:	Gerbrig Rietema: rietema@planet.nl
Redactie Groen:	Leo Stockmann: glstockmann@hotmail.com
Distributie Groen:	Lideke Jorritsma.
Advertenties:	Jan van der Werff.
Site:	http://www.ivn.nl/eeldepaterswolde
Websitebeheer:	Henk von Eije, Aafke Pot.

EELDE-PATERSWOLDE